

Roslagsleden

In de achtertuin van Stockholm

▲ Langs een van de vele waterwegen

Op een halve dag lopen van het centrum van de Zweedse hoofdstad vind je kristalheldere meren, prehistorische grafmonumenten en idyllische kampeerplekjes. En hoewel er in Stockholm en zijn voorsteden bijna twee miljoen mensen wonen lijkt het er soms op dat al dat moois er helemaal voor jou alleen is...

Eind juni heb ik een congres in Stockholm. Op zichzelf een prachtige stad waarvan het hart op veertien eiland ligt die de el uitmaken van de Stockholmse archipel, een verzameling van zo'n 24.000 scheren (eilandjes) voor de kust. Toch wil ik graag na het congres nog een week wandelen. Pal naast het VVV-kantoor van Stockholm vind ik een goed gesorteerde kaartenwinkel. Een prima plek om te kiezen waar de tocht naar toe gaat. De keuze valt op de 190 km lange Roslagsleden, een oudgweg

omdat hij begint bij Danderyd, het eindpunt van de metro in het noorden van Stockholm, zodat ik niet te veel tijd kwijt ben met reizen. Van daaruit loopt het pad naar het noordnoordwesten tot aan Grisleham aan de Zee van Åland. De naam Roslagen komt van het woord 'Rozslag', wat in het kustgebied van de provincie Uppland het oude woord is voor de roeiers van krijgsschepen. Het pad is een oude Vikingroute maar is ook onderdeel van een moderne variant: de E6 die loopt van Griekenland tot Kilpisjärvi in Noord-Finland.

Overblijfselen uit IJzer- en Bronstijd

Al na een half uur wandelen voel ik de onrust van de stad van me afglijden. Door op de kaart te kijken weet je dat er hier en der in de omgeving nog woonhuizen staan en je wordt af en toe uit je gedachten opgeschrikt door een passerende jogger maar vergeleken met veel andere wereldsteden is het hier, zo dicht bij de bewoonde wereld, erg stil en natuurlijk. Al vrij snel ontdek ik runenstenen langs het pad. Bij Hagby Gård even verderop ligt een complete begraafplaats van boeren uit de IJzertijd, terwijl op het erf van deze boerderij runenstenen uit de 11e eeuw voorkomen.

De eerste nacht slaap ik buiten bij een verstild meertje. Rond tien uur val ik in slaap en als ik na een nacht vol dromen wakker wordt lijkt de zon op te komen. Ik voel me uitgerust, pak mijn rugzak in en ga op pad. Na een halfuurtje kijk ik eens op de klok: het is nog geen half vijf! Ik moet er blijkbaar nog aan wennen dat het rond midzomer in het hoge noorden nauwelijks >>

▲ Runetekenen

▲ Wildkamperen

donker wordt; de hemel blijft de hele nacht gevuld met fraaie turquoise en paarse vegen.

Na een dag door relatief veel bos lopen nader ik het meer Angarnsjöängen, een van de mooiste vogelkijkgebieden in deze omgeving. Er broeden zo'n 25 soorten en in de wijde omgeving zelfs 75. Eeuwen van rijzend maaivekniveau, dichte begroeiing en pogingen tot drainage hebben deze voormalige kustham omgevormd tot een met niet overgroeid moerasgebied dat ideaal is voor vogels. In het gebied rond het meer zijn volop sporen te zien van de Bronstijd, onder andere in de vorm van steenhopen. Er zijn meer dan 140 prehistorische grafplaatsen, runenstenen en andere overblijfselen in dit gebied terug te vinden. Om zo in je eentje langs deze, verder niet gemarkeerde en soms lastig bereikbare, monumenten te lopen geeft een magisch gevoel.

Aan het einde van de tweede dag kom ik bij Domarudden, op de kaart aangemerkt als recreatiegebied met vakantiehuisjes en camping. Privéterrein dus. Maar er staan, zoals bijna overal in Zweden, nergens hekken en je bent als passant welkom om in de prachtige baai te zwemmen of te vissen. Er zijn visvergunningen verkrijgbaar maar ik hou het op makreel uit blik met reuzenknäckebröt.

De volgende ochtend passeer ik Wira Bruk.

'Om zo in je eentje langs deze, verder niet gemarkeerde en soms lastig bereikbare, monumenten te lopen geeft een magisch gevoel'

Het museum is gesloten maar desondanks is goed zichtbaar dat het een unieke, historische plek is: rode, traditionele huisjes zijn gesitueerd rondom een ijzergieterij uit 1630, de eerste van het land.

Watermolen en kasteel

De volgende stop is Kvarngården, een watermolen uit 1760. De origineel ingerichte molenaarswoning is gratis te bezichtigen en ook zijn er exposities en is er een cafeetje. Het pad is zeer afwisselend en loopt soms over gras, dan weer over een karrespoor en vervolgens kruip door-sluip-door over omgevallen boomstammen. Het verder nietszeggende dorpje Penningby heeft een kasteel uit de 15e eeuw. Niet alleen de eigenaars wonen er maar ook een beroemde geest: de 'Vrouw in het wit'. Tijdens rondleidingen kunt u haar misschien ontmoeten...

Oostzee kuuroord

De zilte zeelucht kun je voor het eerst opsmuiven in Norrtälje, meteen ook de grootste plaats op de Roslagsleden en dus

een goed moment om etenswaren in te slaan want veel winkels trefje onderweg niet. In juni kun je naar hartenlust wilde aardbeien en bosbessen plukken maar dat voldoet niet om de maag te vullen, zeker niet als je, zoals ik, meer dan 30 km per dag loopt. Het grootste deel van Norrtälje werd in 1719 door de Russen in de as geegd maar vanaf de 19e eeuw was de stad een van de beroemdste kuuroorden aan de Oostzee, bekend om zijn helende modder. Ook nu is het een idyllisch stadje met authentieke gebouwen, musea, galeries en diverse restaurants.

De Roslagsleden liep eerst tot Norrtälje maar is onlangs, met dank aan lokale organisaties en Europees geld, doorgetrokken tot Grisslehamn. Het Erikskulle Folk Museum in Söderbykarl ligt iets verder op de route. Het omvat vijftien originele gebouwen, een Vikingschip en duizenden objecten uit de omgeving. De route loopt daarna langs het Viddö kanaal over een fraai wandelpad met doorblijfsjes op het water en langsvarende plezierbootjes. Op de plek van dit kanaal liep

▲ Avondstemming

oorspronkelijk een natuurlijke waterweg die in de 18e eeuw geheel was dichtgeslibd. Van 1820-1840 werd er toen een kanaal gegraven door het Zweedse leger. Rond 1900 werd het verbreed en verdiept en kreeg het zijn huidige vorm.

Fraaie kust met eilandjes en baaien

Vanaf de rustige camping van Sandviken tot eindpunt Grisslehamn gaat de wandeling over gevarieerd terrein evenwijdig langs de kust van het schiereiland Viddö met mooie baaien en soms spectaculaire uitzichten over zee. Tot drie keer toe vind ik prachtige wildkampeerplekjes waar ik bijna eenzaam geniet van prachtige zonsondergangen en 's ochtends in alle stilte een duik in de koude zee kan nemen.

Daarnaast blijft bij mij, stadsbewoner zonder tuin, het water in de mond lopen bij het zien van al die prachtige zomerhuisjes. Elke zichzelf respecterende Zwede heeft namelijk ergens op het platteland en bij voorkeur aan een meer of aan zee een vrijstaand zomerhuisje. Ze zijn bijna allemaal van hout, vaak zelfgebouwd en voorzien van een apart saunahuisje en bloemrijke tuinen. Bij het passeren van een dergelijk huisje werd ik, ietwat ongebruikelijk in Zweden, spontaan aangesproken door de eigenaar die me uitnodigde om op zijn vlonder wat meer te komen vertellen over mijn ervaringen op de Roslagsleden. Er ontstond een leuk en persoonlijk gesprek. Naderhand kwam ik erachter dat deze man

in afgescheurde korte broek en verschoten T-shirt minister was. Ook dat kan dus in het sociaal-liberale Zweden. Voordat je bij het eindpunt van de Roslagsleden komt steek je een gebied met kalksteenrotsen door die een geheel eigen flora hebben, rijk aan insecten en ook slangen. Op zoek naar een eetplekje ga ik prompt bijna op een adder zitten...

De Roslagsleden volgt deels de postweg uit 1638 tussen Stockholm en Turku in Finland. Het eindpunt Grisslehamn was een belangrijk punt op de postweg omdat van hieruit de boot naar het eiland Åland vertrok en van daar kon de post verder richting Finland. Veel mensen hebben hun leven verloren tijdens het overvaren van de zee terwijl ze de post af gingen leveren. Ter nagedachtenis wordt daarom elk jaar in juni de Postrodden race georganiseerd waarbij traditionele houten boten tegen elkaar strijden op zee. Je komt het stadje binnen langs de kust waar onder andere de studio en het museum van de Zweedse kunstenaar en schrijver Albert Engström te vinden zijn. Grisslehamn is een bloeiende vissersplaats en de aanlegplek van de pont naar Åland, die je moet nemen, mocht je je weg willen vervolgen langs de E6 naar Finland. Zo niet dan is er een efficiënte snelbus terug naar Stockholm. Ik stapte daar een kleine twee uur later ietwat verwaasd uit, overweldigd door de drukte van de grote stad. ■

PRAKTISCHE INFORMATIE

Hoe te komen?

Vliegen naar Stockholm, met de metro naar Danderyd ten noorden van Stockholm.

Accommodatie

Er zijn voldoende overnachtingsplaatsen, van camping en B&B tot hotel. Wel vooraf reserveren.

Kaarten en gidsen/markering

Er is een brochure van de Roslagsleden met 150.000 kaarten. Hierin wordt de route opgesplitst in 11 etappes van 9 tot 25 km. Ik liep het hele pad in zes dagen. Het pad is gemarkeerd met een oranje band rond bomen en lantaampalen en bordjes. Ook staat er een informatiebord aan het begin van elke gedeelte. Je kunt de Roslagsleden in beide richtingen lopen. Mijn advies is naar noorden te gaan omdat de route dan steeds mooier wordt.

